

Tarihi Binaların ve Kentlerin Mekansal Gelişimlerini İnceleme ve Sunma Metodolojisi ile İlgili Çalıştay Sonuç ve Tavsiyeleri

Conclusions and Recommendations of Workshop on the Methodology of Studying and Presenting the Spatial Development of Historic Building and Towns

Cenova, 1988
UNEP / MAP / PAP

Sunulan belgeler üzerinde tartışılmasının ardından toplantıda aşağıdaki sonuç ve tavsiyeler ortaya çıkmıştır:

I. Tarihi Bina ve Alanların Evriminin İncelenmesindeki Amaçlar

1. Tarihi bina ve alanların mekansal gelişimlerinin incelenmesi, araştırılması ve sunulması, bu yerlerin korunması ve rehabilitasyonundaki temel bileşenleri oluşturmaktadır. Bu çalışmalar, gerçek durumlarının detaylı bir biçimde incelenmesine (arkeolojik inceleme de dahil), incelenen bina ya da alandan edinilebilecek bilgiye ve bunların yani sıra diğer metinsel grafiksel kaynaklara dayanmaktadır. Bu, mimari ve kentsel mirasın bilimsel olarak yorumlanması kadar tek başına rehabilitasyon süreci için de önemlidir çünkü üzerinde çalışılan binaların ya da mimari varlıkların asil durumlarını ve çeşitli evrim süreçlerini bilmeden bütünlük sürecin sonraki safhalarına (değerlendirme, plan, çizim) geçmek imkansızdır.

2. Mekansal gelişim çalışmaları, aşağıdaki önemli hedeflere ulaşmak için gereklidir:

(a) mirasımız hakkında tam bir bilgi edinmek ve mirasımızın yaratılmasını etkilemiş olan unsurları anlamak;

(b) tarihi bir dokunun ya da binanın gelişiminin arkasında yatan ilkeleri tanımlamak ve

(c) uygun bir müdahale politikası oluşturabilmek için kentsel ve mimari mirasın geçmişteki işlevlerini, işlevlerinin düzenlenişini ve tasarım ilkelerini ortaya çıkarmak.

3. Yüksek kalite koruma plan ve tasarımları, sadece üzerinde çalışılan olgu ya da binanın tarihi ve mekansal gelişiminin birbirini izleyen safhaları hakkında, tüm değerleri de dahil, tam bilgiye ulaşırsa mümkündür. Araştırma mimari bir olgunun değerinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olur. Mimari bir olgunun değeri, tüm bina grubudur – anıtsal ve sade binalar ve bunların sınırladığı açık alanlar, korunmuş ve yok olmuş binalar, açıkta ve gömülü olanlar, bilinenler ve gelecekte yapılacak araştırmalarda keşfedilmeyi bekleyenler. Araştırma, tek bir metodoloji ile hem müdahalelerden sonra ortaya çıkarılacak olan bulgular hem de restore edilen binaların üzerinde görünmeyecek olanlar için aynı profesyonel düzeyde yapılmalıdır.

4. Araştırma, ortaya çıktıkları zamanı dikkate almaksızın ve araştırmacının veya herhangi bir başka grubun çıkarlarını hesaba katmaksızın tüm katmanlara eşit düzeyde ihtimam göstermelidir.

5. Tarihi alanların ve binaların evrimi hakkında bilgi edinmeye yönelik bütünlük yaklaşım, homojenliğini ve çevresel bütünlüğünü sağlamak için her bir binanın yapısal ve mimari özelliklerini ayırt etmeyi hedeflemelidir.

6. Koruma müdahaleleri ve eski alanlarda yeni dolgular için gerekli tasarım esaslarının oluşturulabilmesine yardım edecek bilinçli bir araştırmacının sonuçları elde edilmelidir.

II. Araştırma Yöntemleri

Mimari ve kentsel miras farklı unsurlardan kaynaklandığı için, araştırma ve incelemeler söz konusu unsurları inceleyecek ve değerlendirecek pek çok alanda uzmanlardan oluşan bir ekip tarafından yapılmalıdır. Bu unsurların ortak eylemleri, özgün durumlardan kaynaklanan değişken ve sabit unsurlarla birlikte, bu doku ve binaları etkileyen halim tipolojik unsurları tanımlamamıza yardımcı olur. Dolayısıyla, araştırma sadece mülk sahipliği ve kullanımı ile ilgili arsa dinamiklerini tam olarak anlayarak objektif bir biçimde yapılabilir.

2. Tarihi kent ve binaların araştırılması süreci üç aşamalı bir inceleme gerektirir:

(a) aşağıdakileri içeren yerinde inceleme:

- İncelemenin konusuna en iyi uyum gösteren ölçümler, grafik sunumlar ve arkeolojik tetkikler,
- farklı tarihi safhalar ve ilgili sonuç yöntemleri ve çeşitli daha önce yapılmış restorasyon müdahaleleri hakkındaki yorumlar;
- arkeolojik araştırmalar ve incelemeler.

(b) eldeki belgelerin incelenmesi:

- yazılı tarihi kaynakların toplanması;
- grafik belgelerin (tapu sicil haritaları, oyma baskılar, yayımlanmış ve yayımlanmamış kayıtlar, v.b.);
- arkeolojik, tomografik, epigrafik ve nümizmatik bilimsel verilerin toplanması; bunların yani sıra mimari, sanat tarihi, toplumbilim ve ekonomi alanlarındaki çalışmalar.
- değerlendirme safhalarını sunarken, toplanan bilginin kaynağı, tipleri ve özgünlüğü açık bir biçimde tanımlanmalıdır.

(c) kentsel ve mimari gelişimi etkilemiş olan tüm unsurların incelenmesi:

- doğal unsurlar;
- İnsani unsurlar (sosyo – ekonomik, demografik, etnolojik, v.b.)
- yasal unsurlar (mülk sahipliği);
- siyasi unsurlar
- istisnai unsurlar (savaşlar, depremler, v.b.)
- farklı dönemlerin mimari stil ve yöntemleri;
- teknolojik unsurlar;
- v.b.

3. Önemli bir mimari olguya tek bir seferde müdahale edilememesi halinde çalışmalar ve araştırmalar, koşullar ve olanaklar elverdiğince, ama tek metodolojili bir araştırma projesi kapsamında, kısmen ve aşamalı olarak yürütülebilir.

4 Bir Akdeniz kentinin kentsel ve mimari mirası daha geniş bir kültürel çevrenin kentsel ve mimari mirasının ayrılmaz bir parçasıdır. Bir Akdeniz kentinden çıkarılan sonuçlarla diğer Akdeniz kentlerinden elde edilen sonuçlar arasında yapılan değerlendirme, bu kentlerin tarih sürecindeki evrimlerindeki ortak unsurların araştırılmasına yardımcı olacak ve bu unsurların tanımlamasını kolaylaştıracaktır.

5 Yeniden inşa etme, mimari bir olgu ya da binanın tüm fiziksel değerlerinin gösterilmesinin mümkün olduğu anlamına gelmediğinden, bilimsel çalışmalarda gösterilenlerle birlikte tüm görsel değerlerin tek bir olgu olduğu anlaşılmalıdır.

III Çalışmaların Sunulması

Karşılaştırmalı çalışmaların hazırlanması çeşitli tarihi alanlar hakkında veriye sahip olmaya bağlıdır. Bu durum, Akdeniz bölgesindeki mimari mirasın özgün özelliklerini tam olarak dikkate alacak ve bunların incelenmesi ve sunulması konusunda kabul edilmiş ortak ölçütlere dayanacak ortak bir Akdeniz bilgi sisteminin kurulmasını gerektirmektedir.

2. Tarihi merkezlerin evriminin bir arada sunulması, her bir alan ve bina için, metinsel ve grafik veriler ve bunlara ek olarak aynı ölçüde, evrimin gösterildiği, tasarımlar içeren dosyaların oluşturulmasını da içermelidir.

3. Tarihi alan ve binaların gelişimini incelemeye grafik sunumun özel bir yeri vardır. Bir alan ya da bina üç boyutlu olduğu için, sunumda inşa edilmiş perspektiflerin, aksonometrelerin, isometriğin ve modellerin kullanılması önerilmektedir. Bu, hem bilimsel araştırma hem de kamu genelinin eğitimi için önemlidir. Kamu genelinin eğitimi rehabilitasyon politikalarının oluşturulmasında önemi bir unsurdur.

IV İş Takibi Faaliyetleri

Tarihi bina ve alanların korunmasının ve rehabilitasyonunun metodolojik sıralamasında, binaların ve alanların mekansal gelişiminin incelenmesinin hemen ardından değerlendirme gelir. Bu nedenle, bir sonraki PAP çalıştayının araştırma, planlama ve tasarlama süreçleri arasındaki metodolojik bir bağ olarak, kentsel ve mimari miras değerlendirmesini tamamlamış olan Akdeniz ülkelerine adanması gerekmektedir.

Öğrenci Çevirmen: Mert Erdil

Öğrenci Proje Asistanı: Gözde Şakar